

Disseny: Victor Luna

ruta teatralitzada pel comerç antic

Organitza:

ARTIXOC

Col·laboren:

Amb el suport de:

Ajuntament de Barcelona

www.escenahistorica.cat @artixoc @escenahistorica

VIATGE A LA BOTIGA DE L'ÀVIA

TEATRE PER A EXPLICAR MOLTA HISTÒRIA

Afectacions del Coronavirus

Viatge a la botiga de l'àvia, descobrir Hostafrancs, Sants i la Bordeta des del teixit comercial és un projecte de rutes històriques ubicat a 2 barris del Districte de Sants-Montjuïc per a descobrir tant el patrimoni comercial com les riqueses *humanes* que existeixen i que no estan a l'abast del visitant "tradicional". La idea és portar el visitant de viatge per comerços tradicionals, i aportar-li coneixements bàsics amb relació amb el teixit cultural que han format els comerciants amb el pas dels anys.

Es tracta d'un programa de 18 rutes, dirigit a visitants, sobretot a públic local a causa de la pandèmia.

Les rutes són **teatralitzades**, és a dir, un equip d'actors que representen episodis del passat expliquen anècdotes del recorregut i sobretot del barri antic. Un actor principal farà de "guia" i es trobarà amb uns altres "personatges" que reforçaran la dramatització i la narració.

Degut a la crisi sanitària s'ha optat per fer 2 rutes més llargues, amb més comerços i molt més completes, per tal d'afavorir el màxim de comerços.

També es produeix amb un equip d'actors més gran que a la primera versió del projecte, amb doble i triple *cast*, per a possibles substitucions degudes al coronavirus (proves PCR's o altres baixes).

www.escenahistorica.cat @artixoc @escenahistorica

Amb l'objectiu de promoure el comerç local i de proximitat es realitzaran "parades de tast" on els visitants coneixeran productes elaborats de manera artesanal i propis dels comerços de la zona.

El projecte es presenta en agrupació amb l'Eix Comercial Creu Coberta, unint dues línies de treball, les rutes guiades "Behind Barcelona" i el programa de turisme sostenible "Citizens of a sustainable world". Aquestes entitats busquen impulsar i desenvolupar-se a partir d'aquesta iniciativa. La unió d'aquests interessos comuns farà més fort i durable el projecte.

No obstant l'interès de les dues organitzacions per la crisi econòmica i del comerç ha portat a adaptar canvis profunds en la iniciativa. Ha calgut pensar en tot allò necessari per a fer la visita de manera segura i preventiva (audio escoltat per gravacions enviades per wasap, codis QR per a promoure en el futur la informació i els comerços, pàgina web de referència, desinfecció d'objectes, pagament amb targeta, distanciament entre visitants, neteja de mans).

OBJECTIUS

Necessitats que cobreix el projecte

L'origen del districte de Sants-Montjuïc es troba en l'antic municipi independent de Santa Maria de Sants que el 1897 es va annexionar a Barcelona i que al llarg del segle XX va anar incloent-hi les zones de la Bordeta, Sants i Hostafrancs. Posteriorment, va anar assimilant la resta de barris fins arribar a ser el que coneixem avui en dia. Actualment és el Districte més gran de Barcelona (2.294 hectàrees). Aquests trets que defineixen el caràcter de la zona, en general, és similar al que succeeix a d'altres indrets de Barcelona molt més concorreguts i explotats de cara al turisme, com ara el barri de Gràcia. Creiem que a Hostafrancs, Sants i la Bordeta, no tenim aquesta situació, malgrat disposar d'una oferta lúdica, cultural i comercial de molta qualitat i un patrimoni arquitectònic d'alt nivell. És tan així que podem determinar que el visitant que es passeja per la Plaça Espanya gaudint de les grans estructures culturals i comercials, ignora en gran mesura el que pot trobar a tan sols dues passes. El ciutadà autòcton també ignora el seu passat de vegades no tan llunyà, ja sigui per oblit, per simple desconeixent o també per ser nouvingut al barri, a la ciutat o al país.

Però l'objectiu principal del projecte no és "mostrar" només els barris, sinó que es vol que el visitant n'identifiqui els valors de qualitat i de personalitat única que representen. Doncs això ha de fomentar, en relació al comerç local, el seu consum responsable i de proximitat. Per tant, volem ensenyar la Barcelona que hi ha darrere les grans estructures culturals, la Barcelona "al detall", fora de la Barcelona "a l'engròs" que tantes vegades s'explota i d'aquesta manera ajudar al comerç local, ecològic i tradicional a mantenir una ciutat viva, emprendedora i respectuosa amb el passat.

A tot Barcelona cal lluitar contra els aspectes negatius que ens ha dut el turisme de masses. Per això aquest projecte presenta un recorregut cultural que fomenta **el comerç de proximitat**. Ens hem fixat en algunes de les reivindicacions de l'Assemblea de Barris per un Turisme Sostenible, l'ABTS, que estan en consideració amb el nostre projecte: lluita contra l'especulació i l'expulsió dels veïns a les zones turístiques, deteriorament de la xarxa social degut a la gentrificació (en els dos barris tenim greus efectes d'aquest fenomen) i la privatització de l'espai públic amb la pèrdua de la vida als carrers i a les places per a la socialització entre veïnes i veïns (a la nostra zona això és un potencial a no perdre i que el comerç de proximitat ajuda a teixir encara més). El darrer punt de l'ABTS és justament el que pretén evitar aquest projecte: ***tancament dels comerços tradicionals que donaven suport i confiança a les veïnes i veïns i la seva substitució per nous comerços destinats, quasi en exclusiva, al turisme.***

Més endavant, amb la crisi sobrevinguda aquesta primavera 2020, hem vist com el comerç de proximitat s'afeblia enormement, ja que ha crescut el consum per internet a grans plataformes online. Molts dels comerços han hagut de "posar-se les piles" amb aquest tema i altres ni tan

www.escenahistorica.cat @artixoc @escenahistorica

sols han pogut fer-li front. La baixada d'ingressos generalitzada va tenint conseqüències catastròfiques en l'economia en general. Esperem donar una petita empenta al comerç local i sobretot injectar positivisme.

PERQUÈ ARA EL COMERÇ HISTÒRIC?

Fortaleses del projecte

La nostra entitat fa més de 20 anys que elabora projectes de sensibilització, educació i didàctica tant de la història com en general d'aspectes relacionats amb l'educació en valors. Artixoc està molt vinculada al Districte de Sants-Montjuïc, lloc del seu naixement, amb una major incidència en els barris de Sants, Hostafrancs i la Bordeta però també en altres barris del districte, com Sants-Badal i La Marina. Durant aquest temps hem treballat la dinamització veïnal a partir de les arts, i hem estat col·laborant amb múltiples associacions i altres organismes locals. Coneixem la realitat de molt a prop, les mancances i les dificultats que tenim en aquests barris, no només des de l'associacionisme sinó també des de la ciutadania i el desenvolupament econòmic local. Hem dut a terme projectes teatrals, amb els quals hem forjat una base tècnica i hem pogut practicar la pedagogia del teatre, el disseny de projectes socioeducatius i de dinamització social. Des de fa 15 anys, ensenyem teatre a 3 Instituts de secundària de màxima complexitat del districte (Ins. Arts, Joan Coromines i Montjuïc) i a l'institut XXV olimpíada. També realitzem activitats educatives i de lleure per a la Diputació de Barcelona, amb un paquet de més de 50 activitats per a infants i joves, fonamentalment de tipus artístic i científic. Sobre el tema històric, des del 2016 treballem per impulsar Escena Històrica, un programa d'activitats que reuneix veïnat implicat en la cultura del barri i experts en història. Treballem a nivell comunitari per a recuperar la memòria dels fets i persones que han format part de la fàbrica de Can Batlló i els seus entorns. Dins d'aquest projecte es van realitzar els espectacles

www.escenahistorica.cat @artixoc @escenahistorica

“En temps del Sr. Muñoz, Can Batlló als anys 40” amb un gran èxit (més de 130 persones, gairebé 50 actors del barri) i més de 800 espectadors. Més tard, es va fer “Don Julio, el Retorn” estrenat al C.C.M.El Born de Barcelona. Des d’aquell moment, hem dirigit un audiovisual històric, un documental i un paquet de 30 visites guiades sobre el passat històric, dutes a terme el 2018. Es va crear un grup de teatre, “La Marabunta”, una companyia amateur dedicada a escenificar la història local. El 2019 hem estat realitzant el curs formatiu recolzat per “Impulsem el que fas”, *Escena Històrica*, que està tenint un gran èxit. El curs fomenta la formació en tècniques antigues bàsiques per pentinar, maquillar i crear vestuari per al món de l’escena d’època (cinema, documentals, teatre, cabaret, etc).

L’Eix Comercial Creu Coberta és un organisme agrupat al projecte i que hi té un paper fonamental. El formen l’Associació de Comerciants de Creu Coberta i Sants Establiments units. Creu Coberta junt amb Sants formen el carrer comercial més llarg d’Europa, els 4 quilòmetres que van des de la Plaça d’Espanya fins a la carretera de Collblanc amb més de 650 botigues, la Seu del Districte, dos mercats municipals, nombrosos establiments de restauració i altres serveis com oficines bancàries, biblioteques o centres cívics. El comerç de l’eix és bàsicament familiar, amb marcada especialització en productes tèxtils, sabateries, perfumeries i marroquineries, també hi ha franquícies i establiments de cadenes comercials, que segueixen la mateixa línia d’especialització dels comerços més petits. Hi ha un alt volum de botigues antigues, de més de 50 anys i un altre grup de comerços centenaris. Creu Coberta és un eix dinàmic, competitiu, sostenible, treballador, i amb moltes ganes de millorar el teixit econòmic, social i veïnal. En aquests aspectes, Creu Coberta treballa per oferir la millor relació qualitat-preu amb la millor atenció de tots els professionals. Paral·lelament, L’Eix de Creu Coberta treballa en projectes solidaris, contra la violència de gènere, per la sostenibilitat i per la integració de nouvinguts i persones amb discapacitats. En la seva trajectòria trobem diversos programes per fomentar la defensa del petit comerç de proximitat. És membre fundador de la Fundació Barcelona Comerç i el President actual, Lluís Llanas, és Secretari General de “Vitrines d’Europe”, una Federació de diverses associacions europees constituïda amb la finalitat de fer arribar col·lectivament la seva veu al conjunt d’institucions comunitàries, estatals, nacionals i locals, amb l’objectiu de construir lligams entre comerç, cultura, oci i turisme a Europa. Dins de tot aquest context, l’Eix comercial ha impulsat “labels comercials” que ara es troben integrats a tota la ciutat de Barcelona:

- La “Q de qualitat”: distintiu emblemàtic nascut a Creu Coberta per la dignificació i el prestigi del comerç local
- La “R” d’establiment recomanat (comerços de restauració recomanada, emblemàtics, exclusius, artesans i centenaris)
- La “S” de comerços singulars: comerços amb impacte turístic, innovació, unicitat, tradició o l’exclusivitat del producte.

Actualment elaboren el llançament d’una “marca” innovadora que encaixa molt bé amb el projecte “Behind Barcelona”. Es tracta del programa “Citizens of a sustainable world”, que vol potenciar un turisme respectuós amb el medi ambient, el medi social i la cultura local.

Per mitjà d’un “passaport” i d’un manifest, els turistes s’identifiquen com a “turistes responsables” i gaudeixen d’un recorregut en els nostres barris per a conèixer la vida local a partir d’espais de comerç i de lleure.

El nostre projecte, per tant, serveix de llançadora per a “Citizens of a sustainable world”, on el turista es passejarà per un recorregut dissenyat per explicar-li els espais més autèntics i originals del barri.

